

Kochu gre zasluga odkritja bacila, ki povzroča pri živalih vrančni prisad.

30letnica bitke pri Čušimi. Dne 28. maja je minilo 30 let od pomorske bitke pri Čušimi, v kateri so uničili Japonci rusko baltiško brodovje, ki je plulo iz Baltiškega morja krog vse Evrope, Afrike in Azije v vzhodno Azijo na pomoč vzhodnemu ruskemu brodovju v rusko-japonski vojni. Od 36 ruskih bojnih ladij, ki so se spustile v boj z japonskim vojnim brodovjem, je priplula samo ena srečno v luko Vladivostok. Vse druge, izvzemši nekaj lahkih križark in prevoznih ladij, ki so pribežale v nepristranska pristanišča, so potopili Japonci.

Klub stoletnikov ali Metuzalemov obstoja v Londonu. Klub šteje na celem svetu 6000 članov in med temi je 123, ki so pravi stoletniki.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Najnovejši zdravilni aparati. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. Prosta izbira zdravnikov.

Strašna novost! Se nikoli! Svila po 11 Din. Stermeckl, Celje.

Obžalovanja vredni slučaji.

Rop na Mariborčanko. V petek dne 31. maja se je splazil v Vetrinjski ulici v Mariboru kmalu popoldne v stanovanje zasebnice Eleonore Hambeck neznanec in se lotil tatinskega posla. Ko se je vrnila Hambeckova iz kuhinje v sobo, je zagledala tujca, ki si je polnil žepe z njenimi dragocenostmi. Vlomilec je pobasal zlatnine za 10.000 Din in en samokres. Hambeckova je začela pri pogledu na tolovaja vpiti na pomoč, a jo je neznanec zagrabil za vrat ter jo udaril s pestjo po glavi, da bi jo onesvestil. Vrgel jo je v sosedno sobo in zaklenil. Na obupne klice je prihitel na pomoč njen brat Rajmund, ki je planil proti vlomilecu in ga zagrabil za roke. Neznanec se mu je zmuznil in

udaril Rajmunda s pestjo po glavi ter pobegnil. Na vpitje iz hiše se je zbralo več ljudi spodaj na cesti in dva moška sta zgrabila bežečega napadalca in ga predala stražniku. Gre za nekega 42-letnega Hajredina Serdaroviča iz Banjaluke, ki je po poklicu natakari in je bil že večkrat predkaznovan.

Vlom v trgovino. V Spodnjem Radvanju pri Mariboru je bilo vlomljeno v trgovino Alojza Pšundra in odnešena raznega blaga za 8000 Din.

Neznanec skočil v Dravo. Z glavnega mosta v Mariboru se je pognal v Dravo 16-17 letni fant, kojega osebnost je še neznana.

Vinski tatovi so obiskali posestnika Jožefa Domadenika v Zgornjih Hočah in so mu odnesli 400 l vina ter 50 l žganja. Škoda 3400 Din.

Umor — posledica nedovoljenega življenja. Dne 28. maja je zaklal s kuhinjskim nožem 37letni Janez Junger v Dežni pri Podlehniku pod Ptujem 35-letno Lizo Hostnik, posestnico ter vdovo. Zločin je bil izvršen v prepiru, ker je moral plačevati poročeni Junger Hostnikovi vzdrževalnino za dva nezakonska otroka. Morilec se je sam javil oblasti z izgovorom na razburjenost.

Vlomilca na ljubljanskem velesejmu so iztaknili in zaprli. Kradel je iz paviljonov razne mehanične predmete. Usodepolno je bilo zanj, ker se je preveč navlekel na velesejmu pokradenega vina in zaspal v telef. celici, kjer so ga izsledili. Gre za 27letnega brezposelnega šoferja Leona Podboršeka, rojenega na Dunaju in pristojnega v Ljubljano. Aretirani uzmovič je že star znanec ljubljanske policije.

Vlom v župnišče. Na Vrhniki pri Ljubljani je bilo vlomljeno v župnišče. Vlomilec je odnesel iz pisarne 397 Din, iz blagajne pa 10.200 Din ter razne hranilne knjižice. Po opravljenem tatinskem poslu je izpil tri četrt litra slivovke in odmotovilil pijan v temno noč.

Nevaren tat pod ključem. Orožniki iz Kamnika so zaprli nevarnega tatu Antona Pestotnika iz Velike Lašne pri Kamniku. Aretirani je že inel večkrat posla z roko pravice. Kradel je hranilne knjižice in predvsem kolesa. Ukradena kolesa je oddajal svojemu pajdaju Francu Roglju iz Vogelj pri Senčurju, ki je ukradeni blago prav poceni dalje prodajal. Oba uzmoviča so izročili sodišču v Kamniku.

Drzen vlomilec na delu. Dalje časa je že na delu po Dolenjskem zloglasni vlomilec Jožef Urbanč iz Mrtvic pri Krškem. Lopov je star 29 let in ima krog sebe celo tolpo. Njegov zadnji zločin je vlom v stanovanje prevžitarice Barbare Žlogar v Rosalnicah pri Metliki. Odnasel je gotovine in raznih drugih predmetov za 5000 Din.

Tolovaj ustrelil 2 orožnika. Orožniki v Moravčah na Kranjskem so prejeli obvestilo, naj pohitijo na Vrhpolje, kjer tiči v hiši bajtarice Brigitte Gaberšek človek, ki kaže že na zunaj, da ne hodi po pošteni poti. Na zasledovanje sta se podala 40letni komandir Franc Vričko in 35letni podnarednik Franc Štefančič. V omenjeni bajti sta našla neznanca in ga pozvala, naj se izkaže, kedo odkod in kaj da je. Mesto izkaznice je potegnil zločinec samokres in oddal na orožnika, katera je zadel v trebuh, več strelcev. Težko ranjena sta imela še toliko moči, da sta tolovaja trikrat zabodla. V borbi je ropar še enkrat ustrelil in krogla je zdrobila komandirju kost na roki. Ranjena orožnika so prepeljali v bolnico v Ljubljani, kjer je Štefančič podlegel krogli dne 31. maja, komandir Vričko pa dne 1. junija. Tolovaj je pobegnil in pustil v koči le revolver. Za beguncem so pričeli številni orožniki pogon.

Skrajna surovost v pijanosti. Redov Leopold Peterlin, doma iz Rov pri Vel. Laščah na Kranjskem, je igral v krčmi Ramšar pri Stranjah v okolici Kamnika na harmoniko. V gostilni je bila zbrana večja družba. Posestnik Seno-

Rekord tolovajstva.

V Neaplju na Italijanskem so zgrabili leta 1771 proslulega tolovaja, ki se je pisal Braun Gullo. Pri prvi zaslišbi je priznal 75 umorov.

Sila v enem litru bencina.

Malokateri si zamore predstavljati, koliko konjskih sil se skriva samo v enem litru bencina. Vzemimo, da bi imeli na razpolago tak motor, kjer bi se ne izubilo prav nič na moji. Za ta slučaj bi porinil 1 l bencina obložen tovorni avto od 10 ton po serpentinah 300 metrov visoko.

Če bi bil celoten denar v ameriških Združenih državah v prometu in

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Značilno za takratne razmere je, da je zapisala izpraševalna komisija v zadevni zapisnik neverjetno ugotovitev o Balonovi sposobnosti poučevanja samo v njegovem maternem jeziku, dasi je nemščino resnično najmanj toliko obvladal kakor slovenščino, za katere presojo dunajski gospodje v obče niso bili, ker sami trdni Nemci, niti najmanj kompetentni ali poklicani. S to opazko v sicer sijajnem spričevalu so Balonu zlohotno in namerno onemogočili nastavev na kaki štajerski kmetijski šoli, ker ni bilo nobene slovenske, niti dvojezične.

Sledilo je Balonovo imenovanje s strani štajerske deželne uprave — po zaslugi dobrotvorca, resnično plemenitega pišečkega graščaka barona Moscona — za začasnega vinarskega komisarja v zadevah trtne uši, a 1. junija 1893 je bil imenovan za stalnega deželnega vinarskega komisarja kot deželni uradnik v Gradcu.

22

Balon je dobro poznal gorje domačega vinarstva, vse zlo trsne uši in peronosporo, pa tudi vsa mogoča protisredstva. Naletel je sprva na veliko nerazumevanje osobito v podeželskih izobraženih krogih. Smatral je — čisto pravilno — peronosporo za večjo nesrečo ko trsno uš, toda baš podeželsko izobraženstvo ga ni hotelo razumeti, je narod celo hujskalo in zavajalo, kar je Balona bolelo, a ne uplašilo. Temeljnost in solidnost njegovega strokovnega znanja sta zmagali na srečo slovenskega vinarstva, ki se je začelo na novi podlagi naglo razvijati.

Balonova zasluga je bila, da so dobivali siromašni vinogradniki dolgoročno brezobrestna posojila iz deželnih in državnih sredstev za obnovo goric, da so dobivali modro galico in trsje po znižani ceni ali zastonj, potovalni pouk z razkazovanjem pa so razširili in poglobili.

Po še sedaj ohranjenem, vestno vođenem dnevniku je nastopil komisar Ivan Balon večje študijsko potovanje po Franciji 27. julija 1896. Pri velewinogradniku in veletrsnicarju Richterju v Montpellierju je našel v praksi našega Franca Goričana, kateri mu je bil potem potni spremljevalec po tujini, Balon pa

žetnik, oženjen in oče dveh otrok, je naenkrat v pijanosti pograbil za stol, udaril z njim po luči in v temi je urezal z nožem harmonikarja preko čela tako, da mu je izteklo oko. Pijano surovino so zaprli.

Hitro izsleden in prijet tat. Zadnjič smo poročali, da je bilo Guzljevimi ali po domače Balantovim v Škofji Loki ukradena lepa svota 17.686 Din. Balantovi imajo v Škofji Loki krčmo, trgovino, pri njih je pošta in glavna tobačna zaloga. Trgovca Franc Jelovčan iz Gornje vasi v Poljanski dolini je poslal zgoraj omenjeno svoto Balantovim namesto po pošti z avtom. Balantovi so izročili kuvertirani denar domačemu zanesljivemu hlapcu z naročilom, naj se odpelje v Ljubljano in tamkaj naroči večje množine tobaka. Hlapec je vtačnil kuverto z denarjem v suknjič in ga obesil v svojo pritlično sobo pri hlevu za dobrih 10 minut. Le nekaj minut odsotnosti je porabil tat in zginil z denarjem. Orožniki so imeli takoj uzmočiča v osebi 30letnega delavca Alojzija Tavčarja v Selcih. Aretirani je priznal tatvino in tudi pokazal kozolec, pod katerim so našli kuverto z denarjem.

Obešenega so našli pod Rožnikom pri Ljubljani 63letnega hlapca Ivana Pavšiča, doma iz Lokavca pri Gorici. Vzrok samomora je neznan.

Pod vlak se je vrgla v Mostah pri Ljubljani 24letna M. B. iz Dravlj. Kolesa so nesrečno žrtev obupa tako razmesarila, da so jo komaj prepoznali.

Ustreljen tihotapec. Večja tihotapska družba je hotela dne 27. majnika vtihotapiti od nas na italijansko ozemlje konje. V gozdovih na Snežniku, v takozvanem Kaliču, so zadeli švercarja na obmejni straži, ki je začela streljati. Kot smrtna žrtev tihotapstva je obležal posestniški sin Janez Špeh iz Šmarate. Straža je ustrelila tudi enega konja, šest pa zaplenila.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

je utrl Goričanu pot nazaj v domovino, ki ga je rabila, preskrbivši mu deželno namestitev v Ptuj.

Josip Zupanc, sedanji kmetijski referent v Ptuj, je bil tedaj v praksi na vzornem Balonovem posestvu na Bizeljskem. Pred svojo, žal prerano smrtjo, 31. decembra 1897 v Gradcu, si je zamislil Balon obsežne deželne nasade v Ptuj, kjer je tudi Zupanc, koj po Balonovi smrti nastopil deželno službo. Ivan Balon svojih velikih načrtov ni mogel več izvršiti. Njegov sotruden pri štajerskem deželnem odboru v Gradcu je bil poznejši že rajni vinarski ravnatelj Anton Puklavec, katerega je Balon, že zroč neizprosni smrti v oči, želel imeti za svojega naslednika v službi. Tako je umel naš človek zbirati in navajati naše ljudi v najtežjih razmerah k stvarnemu, smotrenemu strokovnemu udejstvovanju v dobrobit slovenskega kmečkega naroda. Ta poslednja želja se mu ni izpolnila! Na njegovo mesto je bil leta 1898 imenovan Anton Stiegler z mariborske Vinarske in sadlarske šole.

Balona so dičile poštenost, nepristranost, vestnost, vztrajnost, srčna dobrota, po potrebi pa tudi neizprosna in odločna, a pravična strogost v izvrše-

Med. univ. dr. Valter Thalmann,
špecialist za oto-rhino-laryngologijo,
je otvoril svojo prakso v
Mariboru, Kopališka ulica 4 I. nadstr.
(v nov. poslopju poleg Scherbaumovega mlina)
Ordinira od ½10. do 11. in od ½3. do 4. ure

Slovenska Krajina.

Naše ceste. Kakor čujemo, se bo vršilo več del na naših cestah v lendavskem srezu. Tako se bo gradila iz bednostnega fonda pot iz Filovca do ceste Dobrovnik—Renkovec, istotako tudi Strehovci do omenjene ceste. To je bilo res potrebno, ker v slučaju deževja so bile te poti ali kakor pravijo ljudje, »nametle«, neprehodne za pešce in za vozove. Važni sta pa ti dve poti tudi radi tega, ker vezeta važno zvezo dolnjih krajev s strehovskimi in filovskimi goricami. Tudi se čuje, da bo gradjena nova pot od Lipe — Odranci — Melinci — Melinci brod. Če bo še daljnega kaj posebnega, bomo poročali. Upamo, da bodo občine zaposlile res revne ljudi pri teh zgradbah iz bednostnega fonda.

Črensovec. Največ ljudi menda gre iz naše fare v Francijo. Deklet nad 20 let skoraj več ne bo doma. Veliko jih gre, ki imajo doma dosti jela in dela, pa bogastva si želijo. Nekaj naročnikov smo dobili v Franciji. Le čitajte naš list v tujini in priporočajte ga tudi drugim. Letno stane 64 Din. Dobro naj se vam godi tam »na repi«. Samo pošteni pridite nazaj v naš kraj!

Turnišče. Štiri mesece je komaj minilo, odkar je naša starodavna in slavna župnija nekda po romarski božji poti k »Mariji na pustini« ali k »Mariji za Črnim logom« dobila po večletnem presledku svojega župnika v osebi g. dekana Ivana Jeriča. Uspeh delavnega in res dobrega pastirja naših župljanov postaja vedno bolj viden. »Z veliko vnamo se je lotil ustanovitve cerkvenega odbora; odbor je izvoljen in kmalu se bodo poznali tudi sadovi njegovega dela. Posebno skrb je posvetil gospod župnik oplešanju prostora okrog cerkve. Nujno je že bilo potrebno popravilo poti od ceste do cerkve, ki leži na majhnem holmu. — Nemila smrt je iztrgala iz sredine njegove družine Zdravca Stefana v starosti 56

let. Pokojnik je bil daleč naokrog znani čevljarski mojster in vedno so naročali pri njem vsa finejša čevljarska dela še tudi od onstran Mure. Pred štirimi meseci ga je zadela nenadoma kap in trpel je velike bolečine. Dar govora mu je bil pošel skoro popolnoma in tudi drugače je bil priklenjen na bolniško postelj. Previden je bil večkrat s sv. popotnico in tako se je spravljen z Bogom dne 24. maja preselil v svojo nebeško domovino. Pokojnik zapušča petero otrok in žalujočo soprogo. Pokojniku sveti večna luč, otrokom in žalujoči ženi naše iskreno sožalje! — Bridka smrt je posegla po mlademu možu Stefanu Kūčko v starosti 31 let. Komaj poldrugo leto je bil poročen in že je odšel v večnost. Vneli so se mu možgani in že tekom osmih dni je nastopila smrt. Pokojnik je bil vedno tih in miren tovariš; bil je čevljarski pomočnik pri mojstru Kūčko Stefanu že dolgo vrsto let. Žaluječi mladi soprogi in njegovim staršem iskreno sožalje! Pokojniku pa bodi Vsemogočni plačnik! — Po par letih se je vrnil iz Francije Peter Čizmažija, ker ga je klicala v domovino vojna obveznost. — Delovodja turniške upravne občine g. Jožef Puglič se je preselil s svojo družino iz bližnje Nedelice v Turnišče in se nastanil v Čizmažijevi hiši. Veseli nas, da se jo g. Puglič naseli pri nas, obenem mu pa želimo prijetno bivanje v naši sredini!

Pilovci. Razburila nas je nepredvidnost nekakega voznika, ki je povzročil smrt triletnega otroka. Z vozom je divjal po cesti, na kateri sta se igrala brata, triletni in petletni. Starejši se je umaknil pred brezobzirnim voznikom, mlajšega je pa povozil. Kolo mu je šlo čez trebuh in kmalu je izdihnil. Pravijo, da je bil voznik pijan. Strogo kazni zaslužijo taki brezvestni ljudje.

Tišina. Razburilni dogodka so se odigrati na naši Muri. Voda je tako narasla, da brodi ni mogel voziti. Ljudje pa seveda vseeno slijo čez Muro. Večja družba je sedla v majhen čoln in podali so se v besneče valove. Krmarji niso bili kos valovom in ladjo je z vso silo vrglo v stari, nerabni, v Muri stoječi brod. Strašni prizor je to bil. Vse je kričalo in z vso močjo so se trudili, da bi se rešili. Čoln se je preobrnil. Neki Medjimurec je zginil v valovih in Mura ga je požrla. Ena gospa se

vanju vodilne službe, za katero so ga uprave vrline odlično usposabljaale.

Balon je s prepričevalno živo in pisano besedo pospeševal domače vinogradništvo, prirejal tudi prve grozdne ogledne in razstave z vinskimi poskusnjami slovenskega »amerikanca«. Sotlska dolina, kjer je bila takrat sila res največja, mu je bila še posebno pri srcu. Tudi na belo bizeljsko cerkev je mislil na poseben način, da naj bo prijazen griček, na katerem stoji, ves ovenčan s plemenito vinsko trto. Poslednja želja se mu je izpolnila, da počiva na domačem pokopališču, sredi bizeljskih gor, ki z nami po njem žalujejo.

Bizeljsko pa je postalo izletna in poučna točka za druge slovenske vinorodne kraje, ki so pri obnavljanju vinogradov delu Bizeljčanov sledili. Zato je upravičeno, da smatramo Bizeljsko za zibelko slovenskega novega vinogradništva, Ivana Balona pa za njega očeta in kuma.

Balonov životopis nam zaupa v nekaj besedah, kako je postopal ter kako je pomagal ta veliki dobrotnik svojim obubožanim sorojakom. Da pa bomo

bi ga zopet zbrali in razdelili enakomerno med one v Ameriki, ki se pišejo Smith, bi odpadlo na vsakega 5000 dolarjev.

Na celem svetu je komaj 300 gramov radija.

Od tega se uporabi 85% za boj proti raznim boleznim, 10% za razne v temi se svetijo kajoče barve in 5% v znanstvene svrhe. Znanost in zdravniški rabita mnogo več radija, kakor ga je sploh do zdaj. Razveseljivo dejstvo je, da so odkrili v Kanadi v velikih množinah rudo uran, iz katere pridobivajo radif. Če bo priromal enkrat kanadski radif na trg, je upanje, da se bo njegova ogromna cena znižala.

je oprijela preobrnjene ladje in se je krčevito držala. Tudi denarnice ni izpustila iz rok. Daleč jo je voda odnesla in še le ob mlinu je prišla rešitev. Milinar je stopil v ladjo, hitel za njo in jo s težavo rešil. Vsi drugi so se sami rešili. Sreča v nesreči je bila, da ni zahtevala Mura več žrtv. Naj bo to vsem v spomin, da se človek ne more igrati z naravnimi silami.

Sobota. Veliko slovesnost smo imeli dne 29. in 30. junija. Salezijanski zavod »Martinišče« je obhajal god Marije Pomočnice. Ogromno naroda se je zbralo. Stolni kanonik g. dr. Cukala je imel pontifikalno sv. mašo, sprejel no-

ve člane v Marijino družbo, blagoslovil novo zastavo dijaške Marijine kongregacije in imel lepo pridigo. Zastavi je kumovala gospa Bajlecova. Vsem, ki so bili prisotni pri ti proslavi, bo to ostalo še dolgo v spominu.

Slana je v mesecu maju naredila veliko škodo. Škoda je ocenjena za celi srez in sicer znaša škoda 3.700.000 Din, tako je vsaj glavarstvo sporočilo.

Pravda proti gospodu kaplanu Vargu od Sv. Jurija je končana. Gospod kaplan je bil v Mariboru oproščen in dobil s tem popolno zadostitev.

dobička ali krivemu nacionalizmu na ljubo odpadejo v krivo vero ali razkol. To so dejstva, ki dokazujejo, kako je tudi med nami razširjena verska nevednost in z njo verska mlačnost. Verskega pouka pa je med nami vedno manj, zlasti odkar krščanske prosvetne organizacije ne morejo delovati med ljudstvom. Bilanca ob 30letnici okrožnice Pija X. torej izkazuje za nas velik pasivum: širi se nevednost v verskih zadevah in z njo verska brezbriznost, krščanska prosveta pada...

*

Hoče pri Mariboru. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se bo v nedeljo dne 23. junija vršila veličastna ljudska igra »Slehernik« zunaj na prostem pred cerkvijo in sicer samo zvečer. To bo obenem nekaka daljna predpriprava na evharistični kongres.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Katoliško izobraževalno društvo priredi na binkoštno nedeljo in ponedeljek ob pol štirih popoldne v Društvenem domu lepo igro: »Sultanova hči in dobri vrtinar«. Igra je zelo lepa, zato vabimo tudi sosed, da si jo ogledajo. Bo kot priprava za evharistični kongres. Pridite!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Prijatelji dramatike, pridite na binkoštno nedeljo v naš Društveni dom. Prirediti vam bomo lepo igro »Črna žena«. Igra je lepe vsebine; videli boste, kako se godi tistemu, ki vzame ciganko za ženo. Med odmorom igra godba.

Fantovski praznik na binkoštni ponedeljek pri Sv. Tomažu nad Vojnikom. Spored: Ob pol 9 zbirališče v vojniški cerkvi. Ob 9 skupna procesija z godbo in fantovskimi prapori k Sv. Tomažu. Ob 10 slovesno sv. opravilo za fante na prostem. Slovesnost bode vodil mil. gospod stolni kanonik dr. Ivan Zagar iz Maribora.

Ali si že obnovil naročnino?

Spričo rastoče nevednosti...

Pred 30 leti je izdal papež Pij X. okrožnico, ki se v njej bridko pritožuje nad nevednostjo v verskih stvareh. Tolika je ta nevednost, da je z njo ogrožena dušna blaginja tisočev in stotisočev. Zato je dobro urejena in sodobna katehizacija ne samo otrok, marveč tudi odraslih dolžnost, ki jo nalaga ljubezen do bližnjega in h kateri so obvezani ne samo duhovniki, marveč tudi svetnjaki. Okrožnica za zveličanje duš vnetega papeža je imela lepe uspehe, osobito na Francoskem. O tem je pred nekaj tedni v svojem govoru v Rimu sedanji general dominikancev pater M. Gillet — po rodu Francoz — poročal naslednje: Ko je pater Gillet deloval l. 1905 v Parizu, pride k njemu neki starejši gospod — ime mu je Prouve Drouat — s papeževo okrožnico v roki ter se mu prijavi za katehista s prošnjo, naj mu pri tem pomaga. Kmalu zbere okoli sebe veliko število svetnih ljudi, ki so z vedrim in požrtvovalnim duhom šli na delo kot prostovoljni katehisti, potem ko so se sami na posebnih

tečajih za to izobrazili. Število takih katehistov je tekom let naraslo. Ti požrtvovalni mladeniči in možje: dijaki, vseučilišni profesorji, inženjerji, odvetniki, zdravniki, generali, admirali, ... se peljejo vsako nedeljo s tramvajem ali drugim vozilom v pariška predmestja, da poučujejo krščanske resnice. Tukaj jih ljudje z veseljem sprejemajo, ko vidijo, da se za verski pouk trudijo ne samo duhovniki, marveč tudi izobraženi katoliški laiki.

Ob tridesetletnici okrožnice Pija X. proti zlu nevednosti v verskih rečeh je treba zabeležiti, da je vsebina te okrožnice še vedno sodobna, ker je vprašanje, kako delovati proti nevednosti v verskih stvareh ter dvigniti versko znanje in z njim krščansko življenje, vedno še pereče. Reči smemo, da je pri nas to vprašanje še bolj pereče nego pred 30 leti. Ponekod se vera pobija in verski pouk zatira. Drugod se pod zastavo krivega nacionalizma širi verska brezbriznost. Neki časniki — v verskih zadevah sami veliki nevedneži — pospešujejo versko mlačnost ter pomnožujejo nevednost. Zabrisujejo se razlike in meje med posameznimi cerkvami in religijami. Mnogoteri se ne zavedajo, kolika dobrina jim je katoliška cerkev kot edina od Kristusa osnovana ustanova za zveličanje duš. Nevednost jim pokvari vest, ki jim ne dela ovir, ko radi sklepanja zakona ali

Nemška pravica v »dobrih« starih časih.

Kdor je ukradel kljub prepovedi nemškega mesta Speyer vrednost 3 pfenigov, so ga mučili do smrti na kole-su. V mestih Lübeck in Strassburg so okopali smrtno v vrelem olju v 15. stoletju ponarejevalce novcev. V Leipzigu je podpisal učitelj prava sloviti Benedikt Carpzow (1795) v svojem življenju čez 20 tisoč smrtnih obsodb v čarovniških procesih.

Najstarejše sv. pismo

je odkril nemški staroslovec v neki knjigarni v mestu Kairo v Egiptu. Najdba je iz II. stoletja po Kr. Dostoj je bil najstarejši pisani izvod sv. pisma iz IV. stoletja. Najnovejši in

dobro poučeni, kako mu je šla obnova od rok v domačem kraju, hočemo to pojasniti v naslednjem z vzgledi, po ustnem izročilu in po beležkah iz župnijskih kronik.

V skrajni sili in ob robu gospodarskega propada so naklonila nebesa vinarskega strokovnjaka v osebi domačina Balona. Pa še njemu so se zaupali spočetka le bolj brihtni, mlajši in res po napredku hrepeneči gospodarji. Ti so poslušali njegove razlage o ameriški trti, kako jo bo treba saditi ter gojiti, da bo rodila. Vera je že bila tu pri nekaterih v novo trto, pa denarnih sredstev ni bilo za rigolanje in predvsem pa ni bilo dobiti novih trtnih sadik.

Balon je podučeval rojake, že omenjeni pišečki graščak ter baron jim je pa priskočil na pomoč s svojim vplivom kot deželni odbornik v Gradcu. Pozval je najprej Pišečane, naj dajo na razpolago zemljišče, na katerem bi gojili ameriško trto in bi dovolj močne divjake cepili na zlahtne vrste. Pišečani so ponudbo za napravo prve trsnice kar enostavno odklonili. Pri občini merodajni in za njimi tudi drugi so še bili vedno mnenja, da se tudi na ameriški podlagi ne bodo dali enkrat uničeni vinogradi obnoviti. Velmožje

so razlagali manjšim posestnikom, da je divjak, ali ameriška podlaga »viničevna«, to je divja trta, ki raste po hostah in ni za vzgojo zlahtnih vrst. Viničevna je divja trta, ki zraste iz pešk zlahtnega grozdja, katere raznašajo ptiči enako, kakor zraste iz pešk zlahtnega jabolčnega sadu lesnača.

Premnogi so se bali globokega rigolanja, kakor ga je učil Balon in bi bili pri obnovi kvečjemu za nasad korenjakov v navadno kopanje.

Pa vrnimo se nazaj k prvi trsnici, katero so napodili Pišečani iz svojega kota na Bizeljsko. Bizeljski so sprejeli ponudbo Gradca za napravo trsnice pod vplivom Balona z veseljem. Prva trsnica za nove ameriške nasade je bila poklicana v življenje na Bizeljskem.

Kako so se Pišečani kinalu kesali, ko so premagali predsodke glede novih nasadov in so pozneje morali hoditi po trte in po navodila za sajenje na Bizeljsko. Posebno še pa, ko so videli, da se morajo zadovoljiti z vsem, kar dobijo od sosedov.

Enkrat oživljena vinarska šola ali trsnica na Bizeljskem je dala razglasiti potom občin, da dobijo ameriške trte: korenjake za denar, ključke pa zaštonj.

Odprta noč in dan so groba vrata

Sele pri Slovenjgradcu. V cvetni mladosti 24 let je zapustila svojega moža cerkovnika in 3 male otročiče Tonka Krivonog. V sredo dne 29. maja je še pridno delala, menda prepridno v pričakovanju poroda, v četrtek na svoj Vnebohod dopoldne jo je že poklical Gospod k sebi, ko je dala življenje tretjemu otroku. Starši po domače Breznikovi so tako izgubili v kratki dobi tri mlade otroke, cerkovnik Feliks zelo pridno ženo, otročiči dobro mater. Naj v miru počiva!

Razbor pri Slovenjgradcu. V večnost se je preselil naš najstarejši mož Jurij Podojstršek, katerega bomo močno pogrešali, zlasti pri naši farni cerkvi. Mož je bil samouk in daleč naokoli znan kot izvrsten rokodelac. V 85. letu svoje starosti kot zlatoporočenec zapuščal dva sina in štiri hčere.

Ribnica na Pohorju. Zopet je posegla neizprosna smrt med vrsto naših dobrih mater ter nam je vzela iz naše sredine skrbno, marljivo in krščansko gospodinjico Rozalijo Mihelič. Njeno življenje je bilo sama žrtev za svoj lepi dom in za svoje sinove. Na njenih ramenih je ležala vsa skrb za obširno posestvo, katero je pod njenim večjim vodstvom lepo napredovalo. Dasi že v 60 letih, je bila še vedno čvrsta, tako da še pač nihče ni mislil, da ji bo že v tako kratkem času treba odpotovati v boljše domovino. Na njeni zadnji poti jo je spremljala številna množica ljudi; pokazali so s tem najbolj odkrito, da so pokojno Robnikovo mater veči spoštovali. Gospod župnik ji je govoril ob odprtem grobu ganljive besede. Blagopok. Robnikovi materi želimo večni mir in pokoj, ostalim pa naše globoko sožalje!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 21. maja je mirno v Gospodu zaspal daleč znani Muršec Franc v starosti 63 let. Imenovani je bil večeugleden krščanski mož in dober oče 3 otrok. Bil je 32 let tretjerednik ter marljivo pristopal k mizi Gospodovi. Na smrtni postelji je vdan v božjo voljo potrpežljivo prenašal bolečine

svoje bolezni. »Slovenski gospodar« je zahajal v njegovo hišo čez 25 let ter mu je bil najboljši prijatelj še v zadnjih dnevih njegovega življenja. Dobremu možu in očetu naj ljubi Bog stotero poplača na onem svetu njegovo trpljenje in delo!

Sv. Anton v Slov. goricah. V sredi meseca maja je ležal na mrtvaškem odru, ovenčan z najlepšim spomladanskim cvetjem, vzoren 37-letni mladenič Franc Zorec v Brengovi. Z njim je izgubila mladeniška Marijina družba dobrega tovariša, pa tudi Apostolstvo mož in fantov zvestega člana. Že od nežnih šolskih let, ko je stregel pri sv. maši, pa skoraj do njegove prezgodnje smrti je bilo zmiraj njegovo najljubše delo v cerkvi. Rad je vedno pomagal duhovnikom in cerkovniku, kjer je le mogel. Naj mu dobri Bog na onem svetu vse stotero poplača! Zadnja tri leta je imel službo križarja in grobokopa; moral je marsikomu izkopati prezgoden grob, zdaj pa so ga drugi njemu izkopali. Rad je sprejemal sv. zakramente, rad je zaljšal majniški oltar, zato mu je še majniška Kraljica dan pred smrtjo podala svojega božjega Sina kot sv. popotnico na pot v večnost. Zapustil je žalujočo mater, dve sestrin in štiri brate, ki so ga ob ogromni udeležbi domačih župljanov ponesli k večnemu počitku. Naj v miru počiva!

Pljuška gora. Kdor zna moliti, zna živeti; kdor pa zna lepo živeti, zna tudi lepo umreti: s temi besedami se je poslovil ob odprtem grobu od pokojnega Ivana Černenškega g. župnik Franc Zagoršak. Nenadoma je ugrabila smrt pridnega ter zvestega 78letnega Černenškevega očeta, ne pa nepripravljenega. Saj je po možnosti vsak dan pristopal k mizi Gospodovi ter se v pobožni molitvi priporočeval po Mariji ljubemu Jezusu, da mu nakloni srečno smrt. Uresničilo se mu je to, ko ga je poklical Gospod dne 25. maja k sebi, da prejme plačilo, katerega si je tudi zaslužil. Domači in šentlovrenski pevski zbor je zapel pod vodstvom

domačega organista g. Jankota Mohorko žalostinke na domu, pred cerkvijo in na pokopališču. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudi. Dragi Ivan, počivaj v miru! Globoko prizadetim domačim in sorodnikom naše prisrčno sožalje!

Verhole pri Laporju. Dne 22. maja nas je za vedno zapustil naš dober sosed in skrben gospodar Ignac Robar, star komaj 49 let. Marsikomu so se zasolžile oči, ker je smrtna kosa pokosila še nežnim otročičem dobrega očeta, ki so pred dobrim letom izgubili mater. Kal bolezni si je prinesel iz svetovne vojne. Pred štirimi meseci ga je bolezen hujše napadla. Iskal je pomoči, pa zaman. Podlegel je neozdravljivi pljučni jetiki. Zelo ga je potrla tudi, ko mu je mraz uničil lepo urejene vinograde. Pokopali smo ga ob veliki udeležbi ob blizu in daleč. Laporški pevski zbor mu je zapel v srce segajoči žalostinke. Bil je čez 30 let naročnik »Slovenskega gospodarja«, njegov starši pa tudi nad 30 let. V slovo mu je spregovoril pri hiši žalosti njegov sosed in dober prijatelj. Dragi Ignac, v miru počivaj! Zalujoči mladi ženi in otrokom naše sožalje!

Sv. Urban pri Pljuju. V soboto dne 18. maja smo spremljali na prijazni hriček Sv. Urbana, kjer počiva narodni ljudski buditelj ter pesnik Leopold Volkmer in nebroj drugih, k zadnjemu počitku Jožeta Čeha, posestnika, gostilničarja in trgovca v Ločiču. Množica ljudstva je pokazala, kako nam je bil priljubljen, saj tudi nihče ni mogel verjeti, ko se je raznesla vest, da Čehovega Jožeta ni več. Bil je namreč v najlepših letih, komaj 54 let star. V svojih mladih letih je stopil v vrsto onih redkih borcev, ki so se borili za slovenski narodni obstoj. To je bilo v času, ko ni bilo lahko reči: Jaz sem Slovenec, ko se je ptujski »Stajerc« z vso silo zaletavaj v vse, kar je dišalo le malo po slovenskem. Pozneje kot posestnik, gostilničar in trgovec ter večletni župan je zmiraj kazal zavest, da ga je rodila

Baš omenjeno so še bili samo prvi poskusi in se skraja ni zasajalo na veliko ter obširno. Prvi apostoli nove ameriške trte so zrigolali vsak po majhen košček, da pričnejo s poskusnimi nasadi. Nosili so si iz bizeljske trsnice skrivaj divjake in to iz bojazni, da bi jih drugi modrijani ne zasmehovali.

V Pišce je prinesel iz Bizeljskega eno butaro ameriških divjakov (50 trt) Janez Kocjan, samski in stanujoč v Podgorju štev. 38. Mihael Varlec, takratni občinski odbornik, ki je posebno vplival na župana Antona Verstovška, naj odkloni trsnico, je rekel Kocjanu:

»Beži! Beži! Kaj boš nosil to viničevno iz Bizeljskega? Boste Boga strahovali? Iz tega ne bo nič!«

Kljub tej opazki je posadil Janez Kocjan v Pišecah prve trte na ameriški podlagi.

Piščan Jožef Dobravc je prinesel brez očetove vednosti trte iz Bizeljskega. Šele junija jih je posadil skrivaj na vrtu. Zrasle so še isto leto 1 m visoko.

Ljudje so jih hodili gledat in so govorili:

»Kako bo to raslo drugo leto, ker ima trde koronine!«

Med prvimi, ki je dal rigoliti v Pišecah celi vinograd in ga je zasadi z ameriško trto, je bil stari Anton Podvinski, oče sedanjega posestnika, in sicer leta 1888.

Malo prej smo slišali, kako so odklonili Piščani od dežele jim ponujano trsnico in so morali pozneje po sadike na Bizeljsko. Dobri baron in graščak se jih je usmilil ponovno, da bi zamogli čimprej obnoviti vinograde. Spodnji del svojega vinograda, ki se imenuje »Špegel«, in njivo »Bernauerco« je dal v najem za 10 let deželi. Košenino, kjer je propadla stara trta, to je sedanji vinograd »Bernauer« pri župnišču, kjer raste zlahtni burgundec, pa državi na 15 let v najem. Pogoji najemnine je bil, da dobi po preteku omenjenih rokov zemljo zasajeno z zlahtnimi trtami nazaj.

Deželno trsnico je vodil Ivan Balon, ki je bil takrat oskrbnik na gradu Pišce.

Državno trsnico Bernauer so vodili: Ivan Malus ter Agrež Franc pod višjim nadzorstvom nekega Rajha iz Kostanjevice, kjer je tudi bila vinorejska šola ali trsnica.

(Dalje sledi.)

najstarejši rokopis ne obsega celotnega sv. pisma, ampak le evanجيلij sv. Matevža, pisma sv. Pavla in dele starega zakona.

Znak za ločitev zakona.

Ce hoče žena iz plemena Novajo Indijancev prelomiti zakonsko zvezo z možem, potem položi njegovo sedlo in drugo možjevo ropotijo pred duri svoje kože.

Pomenljiv napis na kolodvoru.

Na nekem kolodvoru na Angleškem je čitatelj napis, ki svari potnike pred skakanjem na že premikajoče se vlake in ki se glasi: »Rajši na tem svetu eno minuto prepozno, kakor 25 let prenapeto v večnosti.«